

รายงานการวิจัย

เรื่อง

สวัสดิการมาตรฐานสำหรับผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21

เขตพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาด

Standard welfare for the Elderly In the 21st Century
to the 12 Cities Hidden Gem

ผศ.ภัทรพร ปุณะตุง

ผศ.วิภาดา มุกดา

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

รายงานการวิจัย

เรื่อง

สวัสดิการมาตรฐานสำหรับผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21

เขตพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาด

Standard welfare for the Elderly In the 21st Century

to the 12 Cities Hidden Gem

ผศ.ภัทรพร ปุณะตุง

ผศ.วิภาดา มุกดา

(คณะวิทยาการจัดการ)

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสวนดุสิต

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดินด้านการวิจัย ปีงบประมาณ 2562)

หัวข้อวิจัย	สวัสดิการมาตรฐานสำหรับผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาต
ผู้ดำเนินการวิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภัทรพร ปุณะตุง ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภาดา มุกดา
ที่ปรึกษา	ดร.กชกร ชำนาญกิตติชัย
หน่วยงาน	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2562

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสวัสดิการมาตรฐานสำหรับผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาต 2) ศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการมาตรฐานสำหรับผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยแจกแบบสอบถามกับผู้สูงอายุ จำนวน 400 คน และสัมภาษณ์กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 48 คน พร้อมทั้งดำเนินการสนทนากลุ่ม จำนวน 30 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA : F-test) แล้วนำผลที่ได้นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วนำมาสรุปเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดสวัสดิการมาตรฐานสำหรับผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้สูงวัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 60-64 ปี สมรสอยู่ร่วมกัน ศึกษาระดับประถมศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท แหล่งที่มาของรายได้จากการเป็นแม่บ้าน/พ่อบ้าน ผู้สูงวัยอยู่กับคู่ครองและลูก และสวัสดิการรักษาสวัสดิการของตัวเอง
2. การวิเคราะห์ความต้องการสวัสดิการมาตรฐานสำหรับผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านความปลอดภัยในชีวิต ด้านที่อยู่อาศัย ด้านนันทนาการ ด้านสุขภาพอนามัย และด้านการศึกษา ตามลำดับ
3. ผลเปรียบเทียบสวัสดิการมาตรฐานสำหรับผู้สูงวัย พบว่า เพศ อายุ สถานภาพการสมรส แหล่งที่มาของรายได้และสวัสดิการรักษายาบาล แตกต่างกัน ความต้องการสวัสดิการมาตรฐานสำหรับผู้สูงวัย ไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและสภาพครอบครัวปัจจุบัน แตกต่างกัน ความต้องการสวัสดิการมาตรฐานสำหรับผู้สูงวัย แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. แนวทางสวัสดิการมาตรฐานสำหรับผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย เป็นการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข การดูแลที่บ้าน ส่วนสวัสดิการด้านการศึกษา เป็นการให้การศึกษาในโรงเรียนของผู้สูงอายุโดยเน้นความรู้ด้านสุขภาพ ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร กฎหมาย สิทธิและสวัสดิการ ส่วนสวัสดิการด้านนันทนาการ โดยการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุและศูนย์ชุมชนเพื่อเป็นศูนย์กลางในการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสาร ออกกำลังกาย ตลอดจนกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ส่วนสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย ให้จัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชราและการจัดหาผ้าห่มให้ผู้สูงอายุในฤดูหนาวและการจัดงบประมาณในการซ่อมแซมบ้านที่พักอาศัย ส่วนสวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกตามสถานที่ต่าง ๆ ความปลอดภัยในอาคารสถานที่สาธารณะ ช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทอดทิ้ง

Research Title	Standard welfare for the Elderly In the 21 st Century to the 12 Cities Hidden Gem
Researcher	Assoc. Prof. Pattaporn Punatung Assoc. Prof. Wipada Mukda
Research Consultants	Dr.Kochakorn Chamnankittichai
Organization	Faculty of Management Science of Suan Dusit University
Year	2019

This research aims 1) to study the standard welfare for the elderly in the 21st century to the 12 Cities Hidden Gem 2) to study guidelines for standard welfare for the elderly in the 21st century to the 12 Cities Hidden Gem. The research tools were questionnaires and interview forms. The questionnaires were taken from the elderly amount 400 people, interviews with the related groups for 48 people, and conducting group discussions amount 20 people. The statistics used in the analysis were percentage, mean, and standard deviation. Hypothesis testing used t-test, and One-way ANOVA: F-test. The results were used in the analysis, synthesis and then summarized the data to propose guidelines for standard welfare for the elderly in the 21st century as follows:

The result found that:

1. The elderly were mostly female, aged 60-64 years, married, had primary level of education, had average monthly income less than 10,000 baht, had source of income from being a housewife/house husband, lived with their spouse and children, and used their own healthcare welfare.

2. The analysis of standard welfare needs for the elderly in the 21st century found that the level were high in overview, which were safety in life, residence, recreation, health, and education, respectively.

3. The comparison of standard welfare for the elderly found that gender, age, marital status, source of income, and medical welfare were different. The standard welfare needs for the elderly was not different. The education level, average monthly income, and current family conditions were different at a significance level of 0.05.

4. For the guidelines for standard welfare for the elderly in the 21st century, health welfare should be provided to create universal health care coverage, medical and public health service, healthcare at home. The education welfare should be provided to the schools for the elderly by emphasizing the knowledge of health, technology for communication, laws, rights, and welfare. The recreation welfare should be provided to establish an elderly club and a community center to be a center for public relations, exercise, and activities on important days. The housing welfare should be provided to establish the elderly home, provision of blankets for the elderly in the winter, and budgeting for residential maintenance. The welfare for life and property safety should be provided to prepare facilities in various locations, safety in public buildings, and help the elderly who have been harmed by neglect.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง “สวัสดิการมาตรฐานสำหรับผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21 เขตพัฒนาการท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้ามพลาต” ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีและผู้ให้คำปรึกษา รศ.ดร.อำนาจ แสงโนรี ซึ่งเป็นผู้ให้คำปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะแก้ไขในส่วนที่มีข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ตลอดจนขอขอบคุณผู้สูงอายุและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญทุกท่านในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุนั้นมีชีวิตที่มีคุณค่าและมีคุณภาพชีวิตที่ตนเอง ครอบครัวและสังคม ซึ่งทำให้งานวิจัยฉบับนี้มีความชัดเจนและสำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์

ท้ายที่สุดคือ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสวนดุสิตและสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้

คณะผู้วิจัย

2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม	7
แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	22
แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	26
แนวคิดและทฤษฎีความต้องการของมนุษย์	29
แผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564)	33
พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2560	35
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
กรอบแนวคิดในการวิจัย	45
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	46
เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	49

บทที่ 4 ผลการวิจัย	50
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	50
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการสวัสดิการมาตรฐานสำหรับผู้สูงวัย	52
ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการมาตรฐานสำหรับผู้สูงวัย	57
ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาของสวัสดิการมาตรฐานสำหรับผู้สูงวัย	66
ส่วนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	70
ส่วนที่ 6 ผลการวิเคราะห์แนวทางในการจัดสวัสดิการมาตรฐานสำหรับผู้สูงวัย	72
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	85
สรุปผลการวิจัย	85
อภิปรายผล	88
ข้อเสนอแนะ	94
บรรณานุกรม	95
บรรณานุกรมภาษาไทย	95
บรรณานุกรมภาษาอังกฤษ	99
ภาคผนวก	100
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	101
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์	109
ประวัติผู้วิจัย	113

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	จำนวนผู้สูงอายุ แยกตามจังหวัด 12 เมืองต้องห้ามพลาต	47
4.1	จำนวนร้อยละลักษณะทางประชากรของผู้สูงอายุ	50
4.2	แสดงภาพรวมค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการ สวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงวัย	53
4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการสวัสดิการมาตรฐาน สำหรับผู้สูงวัย ด้านสุขภาพอนามัย	53
4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการสวัสดิการมาตรฐาน สำหรับผู้สูงวัย ด้านการศึกษา	54
4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการสวัสดิการมาตรฐาน สำหรับผู้สูงวัย ด้านนันทนาการ	55
4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการสวัสดิการมาตรฐาน สำหรับผู้สูงวัย ด้านที่อยู่อาศัย	56
4.7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการสวัสดิการมาตรฐาน สำหรับผู้สูงวัย ด้านความปลอดภัยในชีวิต	57
4.8	ผลการเปรียบเทียบสวัสดิการมาตรฐานสำหรับผู้สูงวัย จำแนกตามเพศ	58
4.9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการเปรียบเทียบสวัสดิการมาตรฐาน สำหรับผู้สูงวัย จำแนกตามอายุ	58
4.10	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบสวัสดิการมาตรฐาน สำหรับผู้สูงวัย จำแนกตามอายุ	58
4.11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการเปรียบเทียบสวัสดิการมาตรฐาน สำหรับผู้สูงวัย จำแนกตามสถานภาพการสมรส	59
4.12	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบสวัสดิการมาตรฐาน สำหรับผู้สูงวัย จำแนกตามสถานภาพการสมรส	59
4.13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการเปรียบเทียบสวัสดิการมาตรฐาน สำหรับผู้สูงวัย จำแนกตามระดับการศึกษา	60
4.14	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบสวัสดิการมาตรฐาน สำหรับผู้สูงวัย จำแนกตามระดับการศึกษา	60
4.15	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความต้องการ จัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงวัย	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.16	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการเปรียบเทียบสวัสดีการมาตรฐาน สำหรับผู้สูงวัย จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	61
4.17	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบสวัสดีการมาตรฐาน สำหรับผู้สูงวัย จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	62
4.18	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความต้องการ จัดสวัสดีการสังคมสำหรับผู้สูงวัย	62
4.19	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการเปรียบเทียบสวัสดีการมาตรฐาน สำหรับผู้สูงวัย จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้	63
4.20	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบสวัสดีการมาตรฐาน สำหรับผู้สูงวัย จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้	64
4.21	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการเปรียบเทียบสวัสดีการมาตรฐาน สำหรับผู้สูงวัย จำแนกตามสภาพครอบครัวปัจจุบัน	64
4.22	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบสวัสดีการมาตรฐาน สำหรับผู้สูงวัย จำแนกตามสภาพครอบครัวปัจจุบัน	65
4.23	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่สวัสดีการมาตรฐาน สำหรับผู้สูงวัย	65
4.24	ผลการเปรียบเทียบความต้องการจัดสวัสดีการสังคมสำหรับผู้สูงวัย จำแนก ตามสวัสดีการรักษายาบาล	66
4.25	จำนวนและร้อยละของการจัดสวัสดีการสังคมสำหรับผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21 ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย	66
4.26	จำนวนและร้อยละของการจัดสวัสดีการสังคมสำหรับผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21 ปัญหาเกี่ยวกับด้านการศึกษา	67
4.27	จำนวนและร้อยละของการจัดสวัสดีการสังคมสำหรับผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21 ด้านปัญหาเกี่ยวกับด้านนันทนาการ	68
4.28	จำนวนและร้อยละของการจัดสวัสดีการสำหรับผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21 ด้านปัญหาเกี่ยวกับด้านที่อยู่อาศัย	68
4.29	จำนวนและร้อยละของการจัดสวัสดีการสำหรับผู้สูงวัยในศตวรรษที่ 21 ด้านปัญหาเกี่ยวกับด้านความปลอดภัยในชีวิต	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.30	สรุปปัญหาและอุปสรรค	70
4.31	สรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	71

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	45